

Politica „prieteniei, colaborării și avantajului reciproc“

Mii de vacanțeri ar putea face românii în exotici Bali în contul banilor împrumutați de Ceaușescu Indoneziei

FOTO: Lavinia Beta

Autoritățile de la București au oferit, pe bază de credit, începând din anii '60, produse industriale românești pe anumite piețe din Asia, Africa și America de Sud, deoarece calitatea scăzută a acestora nu permitea vânzarea lor în condiții de rentabilitate pe piețele occidentale și în statele membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. Exporturile de acest fel au fost încurajate de autoritățile române în scopul obținerii din Africa, Asia și America de Sud de materii prime necesare economiei românești, la prețuri cât mai reduse.

Acel tip de politică economică a generat, pe termen lung, mari probleme în privința recuperării cre-

ditelor acordate de România unor state din Africa, Asia și America de Sud. Un exemplu în acest sens a fost și cazul Republicii Guineea (prezentat într-un număr anterior). Practic, la sfârșitul anilor '80, autoritățile de la București nu reușiseră să recupereze din Guineea o datorie în valoare de aproximativ 13 milioane de dolari.

Un alt exemplu elocvent, datând de la sfârșitul anilor '60, îl prezintă în rândurile care urmează. Ca de obicei, pentru documentare am apelat la documente existente în Arhivele Naționale Istorie Centrale, fond CC al PCR - Cancelarie, dosarul 7/1969, filele 95-105 și dosarul 64/1971, filele 11-15.

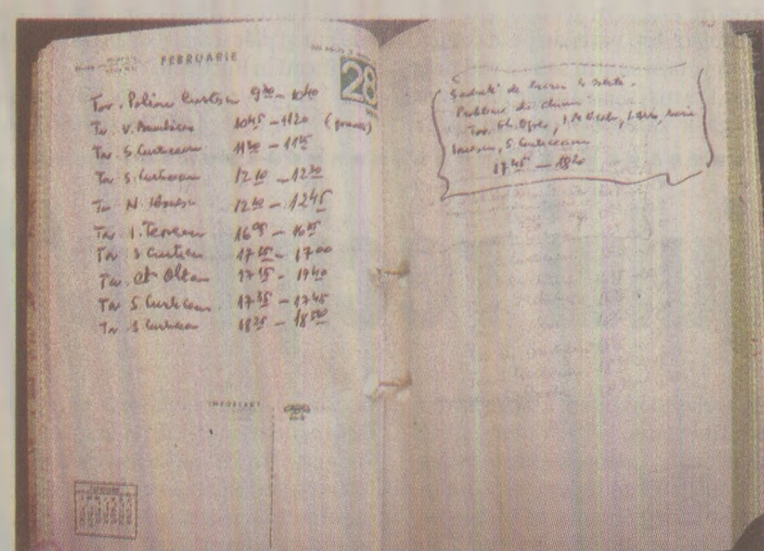
Cazul Indoneziei

În perioada 9-23 decembrie 1968, o delegație guvernamentală condusă de Florian Stoica, director în Ministerul Comerțului Exterior și reprezentant al Băncii Române de Comerț Exterior, s-a deplasat în Indonezia pentru a discuta cu autoritățile de la Djakarta problema reglementării datoriilor Indoneziei față de România. Florian Stoica a propus ca suma de 1,4 milioane de dolari, reprezentând contravaloarea cauciucului indonezian importat în anii anteriori de România și neachitat de autoritățile de la București, să fie utilizată pentru achitarea ruloanelor compresoare exportate în Indonezia

(în valoare totală de 440.000 de dolari), iar cu restul sumei respective (900.000 de dolari) să fie acoperită parțial rata pe care Indonezia trebuia să o achite în anul 1965 (2.417.142 de dolari) pentru produsele românești pe care le importase pe bază de credit (vagoane de marfă, mașinule, rulouri compresoare, grupuri electrogene și convertizoare de sudură). În momentul desfășurării negocierilor, autoritățile de la Djakarta au fost de acord cu soluția prezentată de reprezentantul românesc, restul ratei din anul 1965 (în sumă de 1.488.980 de dolari) urmând să fie achitată la 31 decembrie 1970.

(Continuare în pag. a II-a)

AGENDA ELENEI CEAUȘESCU

După întâlnirea cu Poliana Cristescu (9:30-10:40), a fost „ziua” lui Silviu Curticeanu. O zi-record în chemările la Cabinetul 2 - de cinci ori! E menționat și în capul ședinței pe „probleme de chimie” (17:45-18:20) alături de Oprea, I. M. Nicolae, Ursu și Maria Ionescu. O jumătate de ceas la Cabinetul 2 a stat și Ion Teoreanu, ministrul Educației și Învățământului (alt inginer chimist urcat la vârf).

Deși Silviu Curticeanu a publicat două volume cu conținut memorialistic, ne putem greu imagina dialogurile dintre el și Elena Ceaușescu. După ce, prin decret, Ceaușescu introdusese în relațiile de serviciu formula obligatorie de „tovarăș”, salutul adresat primei tovarășe a țării rămăsese „sărut-mână”. Însoțit, în momente deosebite, și de „burghezul” gest. Șefului promoției de absolvenți de drept al Clujului (1957) își devinsese traseu carierei început în specialitatea sa. Prin funcția de șef de sector la Secția pentru probleme militare și de

justiție a CC al PCR, pășise în tagma înalților activiști de partid (1972). Peste trei ani a promovat în postul de secretar al președintelui RSR. Apropierea s-a soldat cu cooptarea în „forum conducător” al României - CC al PCR. Din 1982 era șeful Cancelariei CC al PCR. Cum s-a spus, „mâna dreaptă” a lui Ceaușescu în manevrarea birocratică a fraierilor țării. Redactarea hotărârilor CPEX și ideilor lui Ceaușescu sub formă de proiecte, decizii și decrete ori integrarea hotărârilor Consiliului de Miniștri și legilor Marii Adunări Naționale în uriașul corpus legislativ nu se făcea fără avizul preliminar al șefului Cancelariei CC.

Din punct de vedere al formalismului birocratic, Ceaușescu era „fundamentalist” convins. Dar legile nu le-am făcut tot noi? Nu le putem tot noi schimba? - întreba însă atunci, când nu mai era de acord cu ceva. După cum mergeau lucrurile, „motorul” schimbării era la Cabinetul 2 acum.

Lavinia BETA

JURNALE PERSONALE

28 FEBRUARIE

Întoarsă de la Paris, Sanda ne aduce Calconina. Începem imediat injectiile. Ce adăncă (și modernă) este vorba românească. Ce ție e scris! Adică ce se află înscris genetic!

Ștefan S. Fay,
Caietele unui fiu risipitor.
Fragmente de jurnal, București,
Editura Humanitas, 1994, p. 281

Zi metodică

Umblu tiptil, să nu le trezesc. La baie, din păcate, nu este apă, caldă nici atât. Avem păstrată într-o căldare. Pe aragaz, e numai bună de bărbierit și de pălat... Diana și mama merg la spitalul „Poiana” pentru tratament fizioterapie. Eu cu tensiunea am ce am. Un medic bun îmi spune că sunt de pe altă planetă, nu reușește să

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cum au dispărut 12 vase turnate cu aur

„Zilele mi se amestecă în minte. Poate pentru că așa vreau și acum, după 20 de ani, sau poate mai ales pentru asta. Ce importantă ar avea? Acum 20 de ani lucram în Iris, adică la fabrica de porțelan din Cluj. Era ca într-un sat. De la întretinere trebuia să fac turul fabricii pentru a verifica benzile care legau secțiile din întreprindere. Așa că știam tot ce se întâmpla, auzeam toate glumele noi, știam cine vine, unde merge, de ce. Și, mai ales, știam tot ce însemna un flux tehnologic. Deci vedeam toate comenziile noi sau vechi, toate „cerintele de partid” și trebuia să mă asigur că totul funcționează bine. Numele n-am să vi-l spun. Am avut suficiente necazuri cu Secu și oamenii cu ochi albaștrii și gulere

stabilească nivelul tensiunii... Doamna Pietrăreanu, sârbătorita pentru pensionare, e de chimie, soțul ei prof. de fizică, așa că, pe lângă discursul patetic, pentru imblânzire, am compus și două catrene epigramatice: 1) Știți cum își imaginează / Căsnicia dumneai? / Ea să fie acid și bază, / Soțul - bixid de clei! 2) Soț petrec cu acest cuplu / Situații nu prea bune: / Dănsa-l vrea cu rezistență / și el are... tensiune!... Are loc simpozionul consacrat lui Creangă. Asistență mică. „Comunicări” susțin Văleanu, Gherasim, Unatinski și eu. Carmen e în față, tașoșă, „activează” prin ascultare. Victorian recită aceleași versuri din Esenin și Lermontov, Vică spune niște versuri cu substrat licențios, Mihaela P. miorlăie, cum îi este felul, o amintire lirico-patetică și extrem de lungă. În încheiere, epigramele lui Onea și Mic. Provoacă jenă și uimire. Directoarea Preda ne ia acasă la ea, că, zice, are un vin extraordinar.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

De Mărtișor, 40% din oamenii muncii și 600.000 de pensionari au beneficiat de majorări la salarii și pensii. Silvicultorii din Botoșani au săpat sute de mii de gropi pentru plantarea puietilor de stejar. Moscova a intrat într-un neobișnuit proces meteo. Sezon turistic permanent în stațiunea Amara.

Păduri botoșănene

Județul Botoșani avea doar 12% teren împădurit din suprafața sa. Sub media pădurilor pe țară și în dizarmonie cu indicațiile secretarului general. Astfel că silvicultorii botoșăneni au luat grabnice măsuri. Anul trecut se făcuseră lucrări de împădurire și reimpădurire pe 1.000 de hectare (mult peste sarci-

na de plan!), menționează jurnalistul local. Alte 1.200 de hectare de teren cu alunecări ori excesiv degradat din fondul agricol au fost împânzite cu puiet de stejar. În ianuarie și februarie 1989 s-au săpat 45.000 de gropi în terenuri degradate și 128.000 în fondul forestier.

(Continuare în pag. a II-a)

CUPTOARELE GEMENE ALE LUI ION NAPOL

Fondată în anul 1970 în orașul Marii Uniri, Alba-Iulia, Întreprinderea „Porțelanul”, actualmente SC Apulum SA, este cel mai mare producător de porțelan din România, cu o producție diversificată: porțelan menaj și hotelier, obiecte decorative, bibelouri, etc. Transformările petrecute în timp, politica intensă de rețehnologizare și restructurarea au determinat schimbări importante în structura producției și a managementului, astfel că SC Apulum SA a devenit unul dintre exportatorii importanți din Europa. „Porțelanul” exporta bine de tot și înainte de 1989, fiind premiată anual pentru succesele deosebite avute în producția „pe ramură”. Întreprinderea a fost frunțasă an de an pe vremea răposatului, activitatea sa devenind emblematică pentru unitățile din subordinea Centralei Știelei și Ceramicii Fine din cadrul Ministerului Industriei Lemnului și Materialelor de Construcții.

„Trebuia inventat ceva nou“

Cu doi ani înainte de căderea regimului comunist, în 1987, specialiștii de la „Porțelanul” au decis că a sosit timpul pentru modernizare. Comenzile externe erau tot mai mari, la fel și consumurile, iar utilajele învechite nu mai făceau față la ritmul producției. Trebuia inventat ceva nou, modern, competitiv. Așa s-a constituit o echipă de specialiști ai întreprinderii, formată din 11 per-

soane, șapte proiectanți și patru desenatori, care au trecut la treabă. Colectivul și proiectul au fost conduse de inginerul electromecanic Ion Napol Popescu, mecanicul-șef al fabricii, căruia îi aparține și ideea mărețată, nouă și îndrăzneată de atunci: un cuptor cu ardere rapidă a masei de porțelan. Invenția nu era tocmai ușor de pus în practică la acea vreme, dar șansa colectivului a fost că oamenii aveau cât de cât acces la informații din domeniu și din țările europene. „Am mai auzit noi că se poate face arderea rapidă de la unii și de la alții... așa că, mai întâi, am proiectat și construit un cuptor pentru arderea decorului, după un model pe care-l aveam de la nemți, de prin '78... Fabrica începuse să se dezvolte, era necesar să facem investiții și inovații, nu mai puteam lua nimic din import și așa am pornit”, își amintește inventatorul Ion Napol Popescu. Fosta directoare din acea vreme a fabricii, „tovarășa” Elena Covaci, amintește în presa vremii că noul tip de cuptor pentru arderea decorului a avut performanțe deosebite: reducerea duratei de ardere de la cinci ore la o oră și jumătate și reducerea în aceeași proporție a consumului. „Creșterea spectaculoasă a productivității muncii a condus la fabricarea unui al doilea cuptor pentru arderea decorului, utilaj care, după omologare, a fost construit apoi după modelul de la Alba-Iulia în toată rețeaua ceramicii fine din România”, a mai adăugat Ion Napol Popescu.

Inaugurarea în 1989

Reușita acestui experiment în premieră a fost urmată de „piesa de rezistență” a tehnologiei de la „Porțelanul”: cuptorul cu ardere rapidă a masei de porțelan, respectiv a cioburilor. „În 1987 am început proiectarea. Atunci am făcut o delegație în RDG, unde am văzut un cuptor cu ardere rapidă mai vechi. Această premieră tehnologică pentru Europa de Est nu a avut legătură cu Ceaușescu, cu regimul sau cu altceva, doar cu activitatea fabricii de porțelan. La acel moment, în industria din domeniu se făceau doar cuptoare clasice, depășite tehnic, italienești și rusești. L-am inaugurat în 1989. Coincidență, chiar de Sfântul Gheorghe. A mai fost făcut unul, inaugurat de Sfântul Nicolae... Nu a fost intenționat, dar s-a potrivit frumos...”, își amintește cu modestia caracteristică oamenilor cu bun-simț proiectanți-șef de la Alba Iulia, pe atunci în vârstă de 40 de ani.

Trei premiere mondiale

Al doilea specialist care și-a adus contribuție importantă la concepția și realizarea cuptorului cu ardere rapidă a masei de porțelan este Radu Tudoran, fost director al societății, un inginer care avea 35 de ani în '89 și ocupa funcția de șef atelier morfonare-turnătorie II.

(Continuare în pag. a III-a)

Fața venerică a „Epocii de Aur“

Boli venerice, boli lumeste, ori mai pretențios spus, boli cu transmitere sexuală. Oricum le-am numi, există dintotdeauna. Bineînțeles că au existat și în „Epoca de Aur”. Doar că, ascuns fiind sub un văl compact de discreție, fenomenul era totuși ținut sub un control extrem de strict.

Rude bune cu propaganda politică, arta „societății socialiste multilaterale dezvoltate”, ne bombardă cu povești de amor în care, musai, el și ea erau frunțasi pe ramură, pasionați doar de creșterea productivității. Astfel înepuțată, idila se trecea, obligatoriu, pe la starea civilă și apoi, la timpul cuvenit, în saloanele maternității. Că doar de, sporul demografic al țării soare era sarcina de partid și de stat. Idealizată astfel, viața „omului nou” părea să nu prea

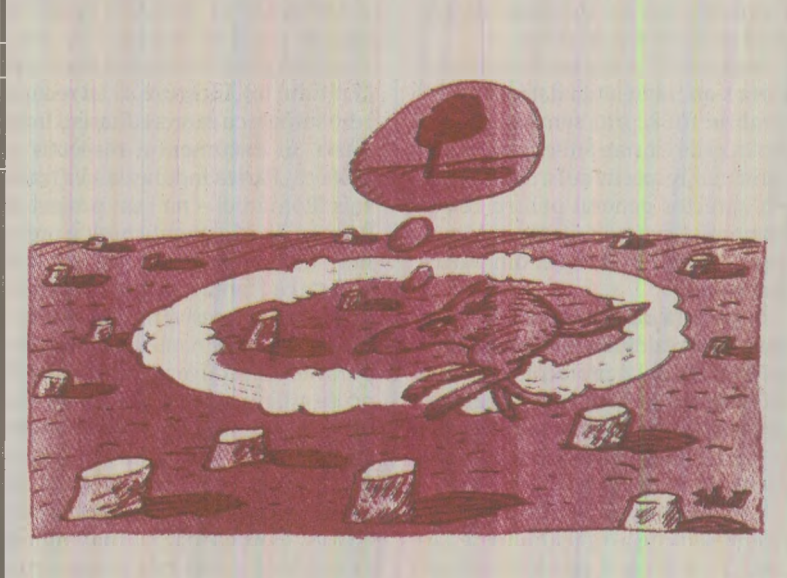
aibă legătură cu sexul. Trăiam într-o vitrină în care morala socialistă funcționa perfect. Aiurea! Poveștile astea trăiau doar în vorbele activiștilor, căci viața intimă a românilor era cu mult mai complexă. Iar prostituția exista chiar și în „societatea socialistă multilateral dezvoltată”. Și, pentru că „doar cine nu muncește nu greșește”, existau, bineînțeles, și boli venerice. Atâta doar că ele constituiau una dintre cele mai ascunse fețe ale „Epocii de Aur”.

Prof. dr. Iustin Diaconu poate fi găsit zilnic în biroul său de la „Spitalul clinic de dermatovenerologie prof. dr. Scarlat Longhin” din Capitală. Este unul dintre marii specialiști ai acestui domeniu medical, pe care-l studiază, pe toate fețele, de peste patru decenii. Iar informațiile pe care le oferă sunt deosebit de sugestive. Și, din păcate, nu pun realitatea zilelor noastre într-o lumină favorabilă. „Boli venerice? Există și acum, după cum au existat dintotdeauna. Bineînțeles că și până în 1989. Dar pe atunci, fenomenul era ținut sub un control deosebit de strict. Existau statistici, care nu erau însă date publicității. Și nici nu se raportau la OMS (Organizația Mondială a Sănătății). Dar specialiștii le cunoșeau.” Pe atunci, lueșul, sifilisul adică, era considerat cea mai gravă boală cu transmisie sexuală. Cât de răspândite erau cazurile de sifilis? Prof. dr. Iustin Diaconu: „Pe atunci, nașterea unui copil cu lueș congenital era considerat un eveniment extrem de grav. Dar se întâmpla rar. Cazul se raporta până sus, noul născut era monitorizat cu toată atenția. În privința adulților, în '89 s-au înregistrat 4.000 de cazuri noi.

Care se adăugau celor aflate deja sub tratament. Pe atunci, se făceau anchete riguroase. Acum, se nasc anual câte 430 de copii bolnavi de lueș congenital și nu se mai fac anchete aproape deloc. Iar în privința adulților, în 2002 s-au înregistrat 12.500 de cazuri noi. Dar sunt convinsi că au fost mai mulți”. De ce se întâmplă asta? Doar este clar că, între timp, sifilisul nu s-a preschimbât în vreun guturai, tratat cu câteva pastile. „Din mai multe cauze. Până acum douăzeci de ani, analizele serologice pentru sifilis, Wasserman-ul, se făceau în momente importante ale vieții: la recrutare, la angajare, în inscrierea în facultate. Și, bineînțeles înainte de căsătorie. Oficial, analiza este obligatorie și azi. Atâta doar că acum ne „orientăm”. Cine are nevoie de un certificat, bagă niște parale în buzunarul cuiva de la laborator și primește hârtia pe loc. Omul este multumit că a scăpat rapid de o formalitate. Specialiștii se bucură că face economie de reactivi. Plus banul nepropozabil. Și uite-așa, toată lumea este multumită. Chiar dacă astfel dispăre un filtru extrem de eficient. Cam asta este acum.” Cum se proceda înainte de '89 cu cei identificați ca bolnavi de sifilis? „Se puneau în mișcare un întreg circuit medical pe care bolnavul era obligat să-l parcurgă până la capăt. Când examenul serologic era „pozitiv”, pacientul era investigat în amănunt. Era „ancheta socială”, în cursul căreia omul trebuia să declare sub semnătură numele tuturor persoanelor cu care avusese contact, atât înainte, cât și după îmbolnăvire.

(Continuare în pag. a III-a)

CARICATURA ZILEI

Ramona VINTILĂ

MANIFESTELE ȘI MAȘINILE DE SCRIS

Te programau pentru o zi anume, te scula dimineață, te îmbrăcai decent ca să „cadreze cu ideea de mașină de scris” (vorba unui locotenent, că mașină de scris n-avea orice țoapă, deși, pe de altă parte, posesia unei mașini personale te făcea dubios). Aveam în proprietate o Erika portabilă, cadou de la soacră-mea, și una veche, de dinainte de război, cumpărată de la Conștița, o vechitură la care țineam foarte mult. Era portabilă, dar inutilă, nu funcționa. Le căram pe amândouă la Miliție. Îmi trecură prin minte să n-o declar și pe cea veche, dar m-am răzgândit, făceam o prostie. În anul când apăruseră manifestele, securiștii au controlat și conștița, luând adresele tuturor celor care cumpăraseră mașini. Cu un an în urmă, ofițerul de resort mi-a zis să-i aduc o dovadă de la specialist că vechitura nu funcționează. Păi se vede cu ochiul liber, subliniam evidența situației, crezând că totuși glumește. Nu glumea. I-am spus că poate fi verificată foarte simplu. „Și vrei s-o încerci eu și s-o încerci? Cine știe cine a bătut vreo porcărie la ea înainte să se strice” – se răfăi el. Ce porcărie? „Manifeste”. Discuția devenea penibilă. Nu puteam să nu iau în serios chestia cu manifestele, că de aia ne chemau cu mașinile la Miliție. Când am cumpărat-o, argumentam eu, cei de la Conștița au scris pe bon că nu e în stare de funcționare. Am bonul. N-a ținut. Așa că m-am dus cu ea la o cooperativă, iar un meseriaș mi-a dat o hârtie stampilată pe care scria ceea ce știam, mașina nu era în stare de funcționare.

Se iscase nebulina cu manifestele. Se găsiseră fițiuci în care era înjurat Ceaușescu și comunismul era făcut praf, astfel că, la propunerea unui securist cu grad mare, s-a inventat amprentarea mașinilor de scris. Mașinile redacției (lucram la Flacăra), proprietatea Editurii Știința, aveau același regim. Argumentul Miliției: nu toate bat la fel, au câte un chichit care le individualizează, o literă mai tocită, mai bolnavă și specialiștii noștri le pot prinde. Ca să le prindă, zic eu azi, trebuia să fi existat o bancă de date, un calculator. Aveau pe dracu. Ce, ala care ar fi

Militemi cereau dovezi specializate care să ateste că mașinile de scris defecte nu funcționează FOTO: Andrei Pandele

făcut manifeste era nebun să le împrăștie în sectorul în care locuia? Le scria la Oradea și le lipsea în Colentina, de pildă. Era tipul de măsură pe care securiștii o gândeau ca să arate că sunt utili. Cum procedau adeseori securiștii care lucrau în străinătate, traduceau știri din presa occidentală și le trimiteau în țară ca secrete obținute prin sursele lor. Până s-a prins cineva din CC, parca Dumitru Popescu-Dumnezeu, și i-a belit.

De altfel, nici ei nu credeau în trambalatul ăsta la Miliție, dovadă că la Circa 1 (zonă cu ștabime de partid și securiști) posesorii de mașini scriau acasă textul ăla imbecil, audeau doar proba tastaturii, nu se chinuiau ca nătarăii cu mașina în spate. Iar eu veneam cu două, dintre care una degeaba. În plus, eram obligat să am în fiecare an dovada că nu funcționează. O dovadă la zi. Fiindcă, ziceau, puteam s-o repar și s-o folosesc la manifeste. Textul pe care-l băteam toți ca la extemporal era unul luat din revista Era socialistă, pe care o cunoșteam bine fiindcă după ea se compilau toate

editorialele politice din presa românească, deci și la Flacăra. Un text din care-mi aduc aminte doar de „marasmul economic al țărilor capitaliste și mizeria țărilor din lumea a treia”.

Dacă greșai, o luai de la început. Eram atent cum scriam, dar tot greșeam și mai ceream o foaie, ajungeai să te simți vinovat, ai ceva pe conștiință dacă greșesti un lucru atât de simplu. Explicatia psihologică aparținea unui ofițer mai dezghețat, era un fel de băscălie, dar nu numai. Trebuia să fii atent și cum te exprimi cu milițienii, să nu faci glumițe în privința excesului lor de vigilență că nu știai cum se lovește glumița de capul lui și unde ricoșează. Într-un an le-am zis ca proasta că mi-am cumpărat mașină de scris fiindcă vreau să mă fac dactilograf pe cheiul gârlei, lângă clădire, vizavi de tribunal, să mai câștig un ban... Aaaaah, au zis ei, îți bați joc de noi, ești smeecher, lucrezi la Flacăra, aha, la Flacăra, vezi că voi deja aveți probleme, și, textual: „Dacă se băga controlul la mașini mai devreme, nu mai aveam noi o

sarcină în plus, să stăm cu ochii pe voi”. Mi-i puneam în cap aiurea. Până la urmă, să fii proprietarul unei mașini de scris, mai ales portabile, era o aventură. Dacă o pierdeai sau îți-o fura, erai terminat, te țineau o lună în declarații. Motiv pentru care am renunțat să-mi cumpăr și un telefon foarte vechi, gândindu-mă că într-o zi aștia o să ne cheme și cu telefoanele la Miliție. Aveam antecedente din fragedă pruncie, maică-mea îmi povestise cum, după stabilizare, au cotrobăit milițienii în casa ei, fiindcă un vecin o turnase că are ziar interzise (Revista Fundațiilor Regale, dintre care un număr era cu Carmen Sylva) și monezi de argint cu capul regelui Mihai, de unde securiștii au dedus că avusesse legături cu Casa Regală.

Miliția repeta cum neghiobiile staliniste, de teamă să nu mai apară pe undeva manifeste și să-i bați joc de ei noaptea pe străzi, să caute „derbedei contra comunismului”. Altfel, cred că îi durea și pe ei în pix.

Răzvan BĂRBULESCU

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Realizări la Vulcan

Correspondentul nostru voluntar Pompiliu Coșna ne-a scris despre faptul că, în ultima vreme, creația tehnico-științifică a cunoscut o dezvoltare continuă în diferite unități economice din bazinul carbunifer al Văii Jiului. La întreprinderea minieră din Vulcan, de pildă, în ultimul an s-au aplicat 54 de lucrări elaborate în cadrul inițiativei: fiecare cadru tehnico-ingenieresc să rezolve anual o problemă tehnică sau de organizare a producției și a muncii, având drept economisirea a 56 de milioane de lei. Printre acestea se remarcă cele privind îmbunătățirea sistemului hidraulic al combinei C 12 elevator pentru curățirea fluxurilor de benzi (autor: inginerul Cristian Dinescu și maestrul Arpad Haiducsi), exploatarea straturii 5 prin abataje frontale în felii pe

inclinare (autori: inginerii Viorel Rădulescu și Mircea Golgotiu și sub-inginer Ion Ionașcu) sau mecanizarea complexă a lucrărilor de săpare din straturile 13 și 5 (autori: inginerii Pompiliu Barbu, Stănilă Pantiloi și Andrei Fodor). Toate acestea au ieșit cu pregnanță în evidență în cadrul expoziției deschise printr-un interesant simpozion și o expoziție de carte tehnică, organizată la Centrul de cultură și creație „Cântarea României” din Vulcan. Alături de minerii din Vulcan, ca realizări deosebite se prezintă și colegii lor din Pârșeni, reprezentanții Întreprinderii de Confecții și Secției de stâlpi hidraulici din Vulcan, precum și ai Uzinei de preparare a cărbunelui din Corozești.

Neculai ROȘCA
Știința, nr. 14480 din 1989

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Tinerii Borza și Biță ne însoțesc în noaptea, că se face economie la lumina electrică și nici măcar luna nu ne ajută...

C. Trandafir,
Jurnal în curs de apariție la Editura Libra.

Cu S. la Biblioteca Universității, să-l introduc. Îi observ reacțiile: e cu adevărat uluit de dimensiunile și seriozitatea instituției. Ultima, bănuiesc, fiindcă marile biblioteci bucureștene (la Academiei și Centrală de Stat) vor fuziona cu noua Bibliotecă Națională. Dar fondurile vor suferi mult. După-masă, când trebuia să am curs, găsesc scuze că studenții s-au dus să vadă un march. Altădată, asemenea lucru era inadmisibil. Întâlnesc pe Nicu Goga, ieșind din clădire: studenții lui erau tot la meci. În „The Sun” s-a afirmat că romanul lui Rusdie nu e, la

urma urmelor, grozav, n-ar fi mare lucru de capul lui, așa că... Teheranul și Londra o săptămână termen de reflecție spre a-l preda pe scriitor. Parlamentul iranian a votat cu mare majoritate ruperea relațiilor diplomatice. Lungă plimbare, dar orașul e plin de praful țigărilor, figuri indobitocite, cozi. Singura pată de culoare: târgul de măștișoare, admis de câțiva ani, unde tinerii (cei mai mulți studenți la Arte) expun micile simboluri fantastice și unort ingenios lucrate din materiale umile. Eliberarea inițiativă declanșează imaginația. – O ziaristă din Anglia, Vivian Morgan, prezintă un mic film documentar tv după o călătorie prin România, plus un articol din „Daily Telegraph”, unde afirmă că medicii i-ar fi spus că C. e grav bolnav și nu mai are mult... Dar ce medic își permite să facă asemenea afirmații riscante și de unde știe? Iar dacă știe, tace mălă firește.

Mircea Zăciu,
Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 411-412

Politica „prieteniei, colaborării și avantajului reciproc”

(Urmare din pag. 1)

Totodată, Florian Stoica a propus reeșalonarea datoriilor din anii 1965-1968, pe care Indonezia le avea față de România, astfel încât să fie achitate atât ratele din anii 1969-1970, cât și restanțele din perioada 1965-1968. Partea indoneziană a încercat să prelungească pe un termen de 25 de ani reeșalonarea datoriilor sale față de România, dar a fost de acord, în final, ca ratele din anii 1966-1970 să fie achitate în perioada 1971-1975, suma totală estimată (inclusiv dobândă de 4%) fiind de 15.827.654 de dolari.

Negocierile economice de la Djakarta s-au încheiat la data de 23 decembrie 1968 prin semnarea unui protocol de Florian Stoica, din partea României, respectiv de Ismael M. Thajeb, director general pentru relații economice cu străinătatea în Ministerul Afacerilor Externe, din partea Indoneziei.

În ședința de la 27 ianuarie 1969, membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR au aprobat protocolul încheiat la Djakarta de delegația guvernamentală condusă de Florian Stoica, însă guvernul Indoneziei nu a ratificat documentul respectiv.

Doi ani mai târziu, Ilie Verdet, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, l-a informat pe Nicolae Ceaușescu despre faptul că Indonezia nu

și-a achitat datoriile pe care le avea în relațiile economice cu România – în sumă de 15.705.000 dolari (inclusiv o dobândă moratorie de 2.618.000 de dolari), în contextul în care Adam Malik, ministrul Afacerilor Externe al Indoneziei, urma să efectueze în luna mai 1971 o vizită oficială în unele state socialiste care au acordat credite Indoneziei în anii '60 (URSS, Cehoslovacia, Bulgaria, Polonia, Republica Democrată Germană, Ungaria și Iugoslavia).

În nota trimisă la 17 mai 1971 de Ilie Verdet lui Nicolae Ceaușescu s-a semnalat faptul că România putea să adopte o poziție similară cu cea a Franței și Uniunii Sovietice, state care, la rândul lor, încercau să își recupereze sumele cu care creditaseră Indonezia. În documentul respectiv se arată că „Partea indoneziană a transmis (României – n.r.) un proiect de Acord care, în general, conține prevederi similare acordurilor încheiate de aceasta cu Franța și URSS. Principalele prevederi ale acestui proiect se referă la reeșalonarea în rate anuale egale a datoriei respective pe o perioadă de 30 de ani (1971-1999) și a dobânzilor aferente pe 15 ani începând din 1985; posibilitatea amânării de partea indoneziană a maximum 50% din primele opt rate anuale, pentru perioada 1992-1999, dar nu mai mult de cquantumul a trei rate anuale cu o dobândă de 4% pe an”.

La începutul anilor '70, datoria Indoneziei către România era de aproape 16 milioane de dolari FOTO: Traian Prosan/AGERPRES

În același document s-a precizat că „RD Germană, RP Polonă și RS Cehoslovacă, care au proiecte industriale începute în Indonezia, sunt interesate în reglementarea problemei datoriilor pe baza hotărârilor Conferinței de la Paris a țărilor creditoare occidentale, respectiv reeșalonarea restituirii lor pe o perioadă de 30 ani, în timp ce RP Ungară intenționează să discute pe bază de propuneri proprii, fără să țină seama de acordurile încheiate de Indonezia cu Franța și URSS; RP Bulgaria și RSF Iugoslavia vor susține restituirea creditelor lor într-un termen mai scurt pe motiv că, în cazul primei țări, este vorba de un credit de valoare redusă (2 milioane de dolari), iar în cazul celei de a doua, creditele au fost acordate de întreprinderi, și nu de Guvern”.

După analizarea situației, Nicolae Ceaușescu a propus discutarea problemei respective într-o ședință a Prezidiului Permanent al CC al PCR, fapt ce s-a și întâmplat la data de 24 mai 1971. Cu acel prilej, s-au aprobat patru variante ce urmau să fie propuse de reprezentanții României, în mod gradat, negociatorilor indonezieni: „a) reeșalonarea rambursării datoriei într-un termen mai scurt de 30 de ani; b) reeșalonarea datoriei pe 30 de ani inclusiv dobânzile contractuale și moratorii; c) reeșalonarea pe 30 de ani numai a datoriei fără dobânzi, care ar

urma să fie reeșalonate pe 15 ani începând din 1985; d) acceptarea propunerii Partii indoneziane de la punctul c) cu posibilitatea pentru aceasta de a cere amânarea rambursării a maximum 50% din primele opt rate anuale pentru perioada 1992-1999, dar nu mai mult de trei rate anuale”.

În cazul în care se accepta planul inițial, propus de autoritățile indoneziane, România urma să încaseze rate anuale de circa 400.000 de dolari până în anul 1985, respectiv circa 600.000 de dolari anual în perioada 1986-1999. Prin aplicarea acestei soluții, autoritățile de la București sperau să primească din Indonezia, în contul datoriei recunoscute de ambele părți, mărfuri necesare economiei românești (cauciuc natural, cositor, petrol, cafea), astfel putându-se achita într-un ritm mai rapid sumele datorate. În concluzie, recuperarea datoriei Indoneziei față de România s-a prelungit foarte mult ca urmare a existenței unor mijloace care să le permită negociatorilor de la București să cointereșeze autoritățile de la Djakarta în rezolvarea problemei respective. Această lipsă de prevedere a politicienilor români care s-au aflat la putere în anii '60 s-a repercutat în mod negativ asupra bugetului de stat al țării și, implicit, asupra nivelului de trai al populației.

Lt. col. dr. Petre OPRIȘ

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Și-au primit pedeapsa și cei care nu respectă legea și sarcinile partidului: 15 silvicultori din Trușești au fost sancționați pentru „neglijență în muncă” – „greșeli tehnice la plantarea și întreținerea puieților”.

Peste două decenii, consemnează reporterul, la Cucurani, Drăgușeni, Dersca, Unțeni, Corni, Leorda, Tudora vor foși pădurile tinere!

Majorări

De mâine, 1 martie, începe a treia etapă de majorare a retribuțiilor și pensiilor, anunță presa. Beneficiază „persoanelor muncitor” cu salarii mai mari de 2.250 de lei lunar și pensionarii care primesc între 1.500 și 3.000 de lei. Adică 40% din oamenii muncii și 600.000 de pensionari.

Se înțelege însă că noua „expresie a politicii profund umaniste de creștere a bunăstării populului” se tratează aparte „aplicării noului mecanism economic-financiar”. Care prevede penalizări pentru neîndeplinirea sarcinilor la export ori economia de materii prime și energie. Și cine le poate împlini altfel decât pe hârtie? După contabilitatea oficială, planul e realizat dacă nu depășit, după cea reală... ies penalizări, nu majorări la salarii.

Oțel de... casă părintească!

Bilanțurile și angajamentele sunt urzeala și băteala cotidianului. Frunța pe ramură e și întreprinderea județeană de valorificare a materialelor refolosibile la moșna. „Numai în 1988 – scrie Știința – din gospodăriile populației și unitățile economice au fost reintegrate în circuitul productiv 25.000 tone de oțel, 3.338 tone de fontă, 1.517 tone de neferoase, 1.900 tone de hârtie, 1.954 tone de cioburi de sticlă și alte materiale refolosibile.”

Patroni de licee

„Cum se realizează legătura învățământului cu cercetarea și producția” – era temă comună de analiză și dezbateri în COM-uri (consilii ale oamenilor muncii), organizații de partid și UTC din gimnazii, licee, facultăți, fabrici, uzine ori IAS-uri. Era și temă de cercetare științifică și de licență în filozofie. Și chiar de doctorat la Academia Ștefan Gheorghiu – singura instituție din România unde mai puteau fi susținute doctorate în socio-uman. Inspectoratele școlare județene încheiau convenții cu marile fabrici și uzine din județ. Liceele de profil intrau sub patronajul viitorului angajator. Constanța Decean, inspector general al județului Alba, declara următoarele ziarului România liberă: „În liceele nr. 1 și 4 din Alba-Iulia, nr. 1 și nr. 2 din Cugir, nr. 1 din Blaj, nr. 1 din Aiud, Sebeș, Baia de Arieș și Zlatna, precum și în liceele agroindustriale din Blaj și Ciumbrud dispunem de o bază modernă de pregătire în meserie, în care elevii realizează efectiv produse, repere și lucrări din producția unităților patronatoare”.

Filme românești

Instituțiile culturale aveau printre alte sarcini și pe aceea de promovare a creației naționale. În București funcționau 16 cinematografe. Jumătate dintre ele aveau în repertoriul săptămânii filme românești. Cu excepția unuia singur („Zece negri mititei”), celelalte sunt producții cinematografice din țări frățești.

Pe motiv de economii valutare, nu se cumpărau nici filme produse în țări socialiste. Ajungeau pe ecrane prin „schimburi” parafate de comisiile de resort. Interes deosebit avea regiorul român în prietenia cu vreun ministru ori cu membrii comisiei: filmele sale făceau înconjurul „lagărului”. Vizionate în orașele și satele sovietice și chinezești, recordul la spectatori era asigurat.

Vreme caldă la Moscova

Despre reformele experimentate de Uniunea Sovietică nu se spune și scrie în rubricile de politică externă din presa românească. Din stirile Agenției Tass, Agerpresul preia curiozitățile meteo. La Moscova sunt 10 grade Celsius! Leșite din comun au fost și căldurile de la Krasnodar (23 grade Celsius). Iar Rigă a înregistrat un „record” absolut pentru sfârșitul de februarie (11,6 grade Celsius).

Lavinia BETA

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

PROGRESE PE LINIA CONTRAINFORMAȚIILOR

Notă: Activitatea de contrainformații economice din sfera comerțului exterior a înregistrat progrese pe linia creșterii fermității și cunoașterii de securitate pentru aplicarea în practică a conceptului de prevenire și sporirea contribuției specifice la realizarea sarcinilor de comerț exterior, a programelor de export și a politicii comerciale a țării noastre.

Prin măsuri specifice s-a asigurat o protecție mai bună a valorilor materiale puse în circuitul economic mondial, prevenirea scurgerii de venit național prin tranzacții comerciale și financiar-bancare

dezavantajoase, reducerea efortului valutar național și promovarea prin forme diversificate a intereselor RS România în raporturile cu alte state.

S-a acordat, de asemenea, o atenție sporită nevoilor de modernizare a unor sectoare ale economiei naționale, de introducere în gamele de export și a politicii comerciale a țării noastre.

Prin măsuri specifice s-a asigurat o protecție mai bună a valorilor materiale puse în circuitul economic mondial, prevenirea scurgerii de venit național prin tranzacții comerciale și financiar-bancare

Concomitent, asupra unui număr apreciable de lucrători din sistemul comerțului exterior s-au întreprins măsuri cu caracter preventiv, îndeosebi pe linia pregătirii contrainformative și autoprotecție a celor care participă la tratativele cu străinii sau se deplasează frecvent peste hotare, în fluvenții pozitive, atenționări ori îndepărtare din obiective a persoanelor semnalate că sunt vulnerabile la acțiunile de racolare și au un profil etico-moral necorespunzător.

28 februarie 1989
ACNSAS, dos. nr. 8566,
vol. 29, f. 91

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cum au dispărut 12 vase turnate cu aur

(Urmare din pag. 1)

Unele părți din acele vase erau făcute din aur complet, spuneau oamenii care le-au pregătit pentru ardere. Comanda era una urgentă și trebuia terminată cam într-o săptămână. Așa că s-a trecut rapid la onorarea ei. Cum altfel putea să fie? În ziua când s-a făcut turnarea, fabrica vuia. Nu se mai văzuse așa comandă „prețioasă” și la propriu, și la figurat. Apoi, spre amiază, fabrica a vuit și mai tare. Vasele de aur dispăruseră toate din... cuptoare. A venit Securitatea, Miliția. Au făcut cercetări. Au răsturnat fabrica cu susul în jos. Dar vasele

nu s-au găsit. Și negăsite au rămas și până în ziua de azi. Nimeni nu și-a putut explica cum au putut dispărea de pe benzile care le transportau în cuptoare și care erau închise. Și, mai ales, nimeni nu și-a explicat cum de au dispărut fără urmă și fără ca cineva să fi ieșit din fabrică.

Securitatea m-a chemat să dau cu subsemnatul. M-au luat la întrebări. Eram unul din cei care „trebuia” să fi văzut ori să fi auzit ceva. Dar habar n-aveam. Auzisem și eu despre cele întâmplate, toți vorbeau pe la colțuri, dar nu voiam să știu sau să văd prea multe. Era mai sigur. În cele din urmă, n-au găsit vinovat pe nimeni. N-au

putut acuza pe cineva, iar vasele – dispărute au rămas, cu tot scandalul iscat. Multe zile, despre asta s-a vorbit doar în șoaptă, cu uimire și cu teamă. Cei mai înțelepți n-au vorbit niciodată despre subiect. Încă mai stau și mă întreb cum au reușit hoții și unde-le-au dus? De vândut, oricum, nu era chip să le vândă. Au valorificat probabil doar aurul de pe ele. Și asta, cu atât mai mult cu cât în perioada aceea fusese prinsă și condamnată o bandă care extrăgea din fabrică foite de aur și plăci ceramice pe care le valorificau în București.”

(a consemnat
Lacrima ANDREICĂ)

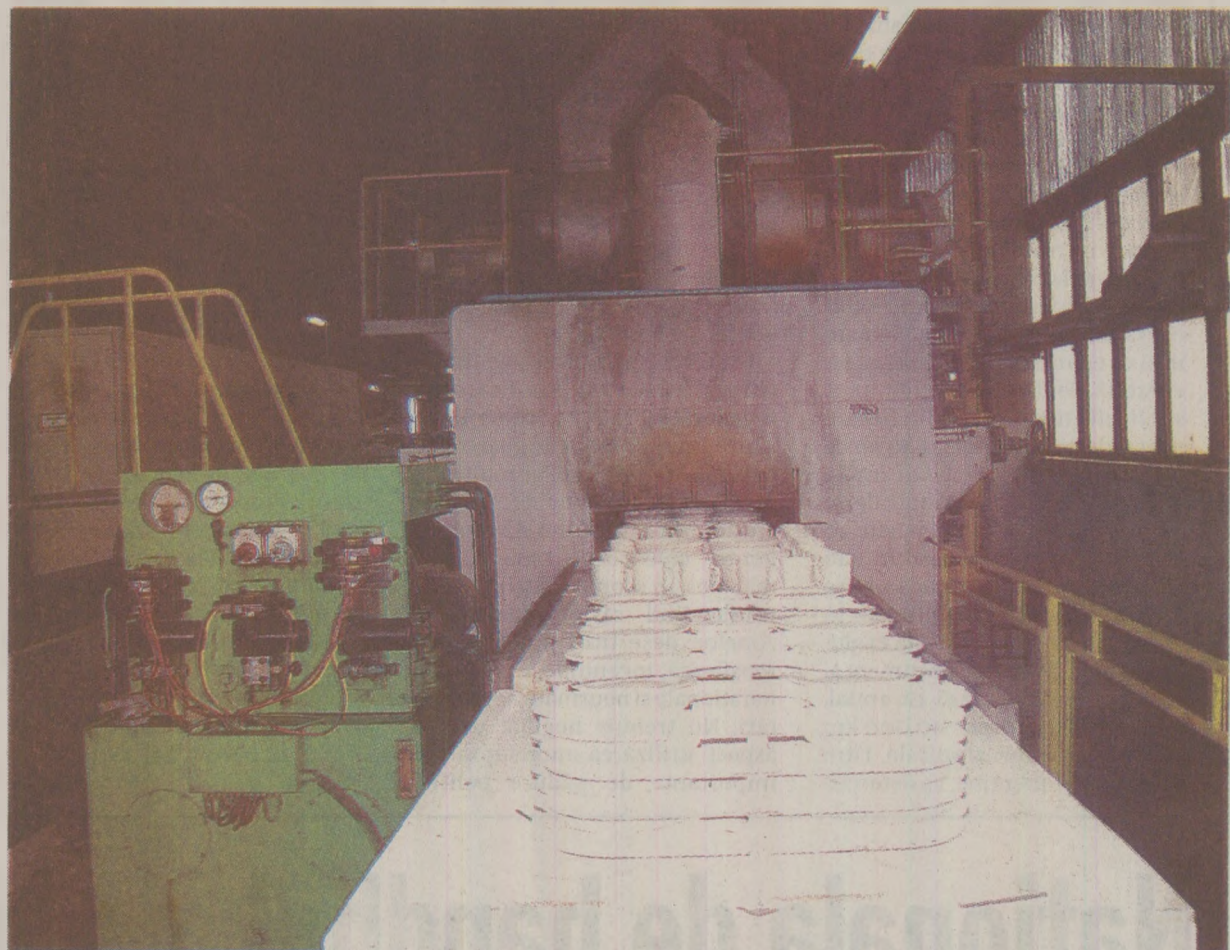
CUPTOARELE GEMENE ALE LUI ION NAPOL

(Urmare din pag. 1)

Popescu s-a ocupat de partea mecanică, iar Todoran de partea tehnologică. Primul a stabilit utilajele, al doilea cărămizile din care a fost confecționat cuptorul. „Atunci nu mai aveam acces la cuptoare din afară, din Germania, Anglia, deoarece s-au oprit importurile. Nu de ferire l-am făcut, pur și simplu aveam nevoie... Cuptorul de atunci, primul de acest tip din Europa de Est, a avut trei premii mondiale. Prima a fost un sistem de injectare a aerului rece în zona de răcire rapidă, tehnologie pe care nemții au aplicat-o abia după șase ani... A doua a constituit-o toată instalația de ardere - până atunci erau arzătoare mari, rușești, care au fost modificate și adaptate pentru regimul de ardere rapidă - și a treia combinarea tirajului natural cu tirajul forțat”, și-a amintit cu nostalgia Radu Todoran, în prezent doctor în științe economice.

„10 milioane de lei. Bani de tehnică nouă“

Cuptorul, de fapt cuptoarele „gemene” de la „Porțelanul”, au avut efecte excelente pentru fabrica de la Alba-Iulia. „Darea lor în folosiță a redus timpul de ardere a produselor de porțelan de la 35 de ore la 15 ore, s-a redus consumul de combustibil pe unitatea de produs de vreo patru ori, reducea consumul de refractare de 12 ori pe unitatea de produs și asigura o calitate mult mai bună, în sensul că reducea foarte mult decașările de produse și rebuturile. A fost o treabă foarte bună și toată lumea a fost în al nouălea cer”, a explicat Radu Todoran. Șeful proiectului, Ion Napol Popescu, a adăugat că la momentul respectiv proiectarea și realizarea cuptorului a costat 10 milioane de lei. Dacă raportăm la cursul valutar de atunci, 21 lei/un dolar SUA, rezultă că a costat 476.190 de dolari, bani cu care în zilele noastre, după 20 de ani, nu mai faci cine știe ce investiție... „Cuptorul s-a făcut cu bani de tehnică nouă de la minister, pentru că la vremea respectivă nu puteai să dezvolti ceva fără bani de la minister și fără aprobare... În cei doi ani scurși de la concepția proiectului la realizarea lui a existat un sentiment de teamă, dar nu față de regimul comunist, ci pentru că m-am gândit că nu iese ca lumea, că rezultatul nu va fi cel scontat. Era în joc prestigiul nostru, au fost multe elemente de noutate, a fost o realizare mare pentru colectiv, era primul de acest gen din România și din Europa de Est... Pe vremea aia, IPIU

Cuptorul cu ardere rapidă a masei de porțelan a fost construit ca urmare a unei necesități de modernizare tehnologică

(Institutul de Proiectări pentru Industria Ușoară - n.r.) avea 300 de proiectanți care lucrau în domeniu, iar faptul că fabrica noastră, una micuță, de provincie, a reușit așa ceva cu o mână de oameni a fost o mare performanță, cu atât mai mult cu cât toate produsele și utilajele folosite au fost din țară”, rememorează mecanicul-șef Ion Napol Popescu.

„Am lucrat mult și am primit un salariu în plus...“

Șeful proiectului cuptoarelor „gemene” era membru de partid pe atunci, dar pentru că „așa trebuia”, însă invenția sa a fost una naturală, deoarece „nu era nevoie de o comandă politică”. La acea vreme, după inaugurarea primului cuptor, Ion Napol Popescu a fost recompensat cu 5.000 de lei, toți membrii colectivului fiind de altfel premiați, în funcție de contribuție și de postul ocupat. Deși nu a muncit pentru bani, inventatorul din Alba-Iulia a fost puțin frustrat de recompensa primită în urma „facerii” cuptoarelor-unicat. „Am lucrat mult și am primit un salariu în plus...”, își amintește Ion Napol, care era retribuit în 1989 cu 4.400 de lei. Alte recompense sau premii nu au mai fost, doar ceva articole în ziarul local de partid și

în Scinteia. „A fost chemat primul secretar de atunci al județului, Ioan Savu, să vadă realizarea. El a vrut să extindem proiectul și la alte fabrici din județ, la Zlatna de exemplu, dar nu aveam cum, nu se potrivea tehnologia asta cu cea de la prelucrarea cuprului...”, mai spune șeful proiectului de la „Porțelanul”.

Originea nesănătoasă și trăsnaia... bunicului

Și Radu Todoran își amintește că a primit tot 5.000 de lei pentru invenție, dar a luat banii în trei tranșe. Cuptorul-premier mondial de pe vremea respectivă a mai câștigat locul I pe țară la un concurs național de creație tehnico-științifică al UTC, poziție premiată cu 1.500 de lei.

Todoran câștiga atunci 3.400 de lei lunar, era membru UTC, dar nu putea avansa pe timpul de tristă amintire, deoarece „nu aveam organe sănătoase”. „Eu am fost avansat director tehnic la revoluție, eram cel mai tânăr director din țară pe acest domeniu... înainte nu puteam fi avansat deoarece tata și-a deșertat carnetul de partid și mă trăgeam dintr-o familie de reacționari - avocatul Todoran, unchiul meu, a fost ultimul deputat țărănist de Alba. Tata a fost membru de partid, a crezut în ei, era dascăl, dar prin '87, când a văzut că

merge tot mai rău, s-a dus la primarul Cugirului și a dat cu carnetul de partid pe masă...”, își amintește Radu Todoran.

Amintirile răsolese

Și soții Maria și Silviu Finta, actualmente pensionari, erau în „Porțelanul” pe vremea comunismului. Își aduc bine aminte de cuptorul cu ardere rapidă a masei de porțelan ca de o mândrie a tuturor celor care au lucrat acolo. „A fost o mare reușită și toți am fost mândri.

Atunci aveam comenzi mari, în special de la Ikea-Suedia, Grecia, Olanda, Germania, aveam export mult și cuptorul a crescut producția într-un ritm deosebit. Și calitatea era net superioară”, și-a amintit Maria Finta. Mergem împreună să vedem utilajul, cuptorul „Sfântul Gheorghe”, în lungime de vreo 40 de metri și trei lățime. Cu greu, inventatorul se lasă luat în două cadre: „Lăsați, nu sunt eu important acum, asta a fost de mult... Mai veniți când o fi ceva nou”, spune mecanicul-șef de la „Porțelanul”. După 20 de ani de atunci, mă conduce spre ieșirea fabricii. Nu mă pot abține să nu-l întreb despre originea prenumelor sale. „Ion Napol? De la Napoleon... a fost o trăsnaie a bunicului meu”, spune amuzat creatorul cuptoarelor gemene de la „Porțelanul”. Lucian DOBRATER

ARTICOLUL ZILEI

Igiena sugarului

Imediat ce este scos din baie, sugarul va fi învelit într-un prosop pufoș, din bumbac, care a fost încălzit. Apoi, mama, cu tamponări blânde, va zvânta apa de pe corpul copilului, insistând în zona axilară, inghinală, coapse, gât și cu mare atenție în jurul ombilicului. În continuare, pe pielea zvântată se face pudrajul, în special acolo unde se găsește în contact două suprafețe de piele, cum ar fi: după urechi, la gât, în axile, la plica genunchiului și a cotului. Regiunea vulvară nu se pudrează. Se folosește: pudra Nivea pentru copii, pudra de talc simplă ori Saprospan. Plicile inghinale, perineul și feșele se ung cu ulei fierț și răcit.

După ce este spălat, pudrat și uns, sugarul este înfășurat și se face toaleta feței. Se începe cu spălarea ochilor. Cu un tampon de vată sau compresă sterilă, înmuiată în apă caldută, se șterge fiecare ochi, cu tampon separat, începând cu o mișcare din afară către unghiul interior al ochiului, spre nas. Dacă se constată că pleoapele copilului au o secreție ușor purulentă, înainte de baie ochii acestuia se șterg cu infuzie de mușețel.

Cu multă grijă se va face apoi curățirea nasului. Se pregătesc câteva mici și fine tamponașe din vată răsucite, cu care se curăță fiecare narină, tamponașele fiind orientate întotdeauna înapoi și nu în sus. Oricum, după folosire, fiecare tampon este verificat cu atenție, astfel încât să nu rămână o parte din el în nasul copilului, care poate declanșa secreții nazale sau chiar sufocări. De aceea este bine ca după ce se pun picături de ser fiziologic în nas (care înmoaie și spală secrețiile), acestea să fie aspirate încet cu o pară de cauciu de dimensiuni mici.

O dată la câteva zile pentru nou-născut, iar pentru sugarul mare în fiecare zi, după baie, se curăță urechile. Cu tamponașe subțiri, lungi, bine răsucite, acestea se introduc pe conductul auditiv, iar cu cealaltă mână mama va trage ușor de pavilionul urechii în sus și înapoi. În nici un caz nu se vor folosi în acest scop bețe de chibrit, scobitori, ace de păr înfășurate cu vată.

Semnificația clinică a durerii

Alături de febră, durerea este cel de-al doilea semn clinic, general și nespecific de boală, întâlnită în cele mai multe suferințe. O durere violentă sau, din contră, ușoară și „surdă” ivită brusc ori instalată lent și progresiv, localizată sau difuză, trecătoare sau permanentă poate apărea ori de câte ori, se pregătește o îmbolnăvire a complicatului organism uman.

Oricum, rare sunt suferințele fizice care să nu se însoțească de durere; așa este cazul multor afecțiuni ale rinichilor și ale ficatului, organe ce devin dureroase numai în momentul în care cresc considerabil în volum, dilatănd capsula membra-

noasă în care se află, sau ale ganglionilor limfatici în bolile denumite generice „limfopatii”.

Dacă durerile ușoare pot însoți existența unei boli, durerile violente, prelungite sau trecătoare trebuie să fie considerate semnale de alarmă. Când asemenea dureri se declară la cap, este vorba de o suferință severă (hemoragie cerebrală sau ruperea spontană a unui anevrism cerebral). Dureri violente, dar cu alt caracter, pot apărea și în: meningită (durerea este asociată cu imposibilitatea de a privi lumina), cu stări de vomă și cu rigiditatea coloanei vertebrale, care devine dureroasă la încercările de aplecare a corpului.

Asemenea dureri pot însoți așa-numita nevralgie de trigemen (nerv cranian responsabil de sensibilitatea feței), abcese sau carii dentare. În caz de migrenă (afecțiune neuro-vasculară), durerea craniană se declanșează lent sau brusc, are caracter pulsatil, poate cuprinde jumătate de craniu, după cum se localizează, fie frontal, fie occipital, dar paralel cu senzația de vomă.

Durerea violentă la nivelul toracelui semnifică fie un infarct miocardic acut (sub formă de gheară), localizată în zona inimii, cu iradiere către gât sau mâna stângă. Aceasta este însoțită de transpirații reci, abundente, de prăbușirea tensiunii arteriale și de vomă. Asemenea durere poate fi cauzată însă și de obstrucția bruscă a unui vas care irigă plămâni. Cu caracter particular, durerea resimțită ca un junghi (senzație de cuțit în plămâni) anunță o pneumonie lobară.

Dureri evidente localizate la torace, în special în spațiul dintre coaste și de-a lungul lor, pot precedea apariția unor vezicule pe traiectul durerii, afecțiune nu atât de gravă pe cât este de dureroasă, denumită Zona-Zoster. În toate cazurile, consultul medicului se impune de urgență.

Așteptând nașterea copilului

Căsătorii acum, în anii adolescenței mature, ei, soții tineri, sunt, dincolo de doi îndrăgostiți, perechea vieții, cei care își asumă răspunderea majoră de a avea urmași. Maternitatea, nașterea copiilor este înainte de toate o problemă personală a viitoarei mame, a familiei ei, dar acest fapt are implicațiile sale deosebite, vizând interesele societății pentru asigurarea vigorii și tinereții națiunii.

Nu poate fi pe lume o mamă care să nu-și dorească să aibă copii sănătoși, care să crească bine și să se integreze exemplar în muncă și în viața socială. Grijă pentru o viață rațională a viitoarei mame vizează în primul rând asigurarea stării ei de sănătate, dar și a copilului ce se va naște. Într-un fel, această grijă este și în răspunderea familiei, a soțului gravidei înainte de toate. El, bărbatul, viitorul tată trebuie să înceapă

a-și lua în răspundere unele treburi de natură casnică, să se preocupe pentru a asigura condiții cât mai bune în așteptarea copilului. Nu-i mai puțin adevărat că, pentru a se păstra sănătatea sarcinii, pentru a se cunoaște evoluția ei, mama trebuie să știe că are obligația de a se prezenta lunar la controalele prenatale, până în luna a șaptea, apoi, până la naștere, de două ori pe lună și ori de câte ori are impresia că ceva nu este în ordine cu sănătatea ei. Consultațiile prenatale urmăresc și răsunetul sarcinii propriu-zise asupra organismului mamei. Iată pentru ce în timpul gravidității se examinează amănunțit starea de sănătate a inimii femeii, a plămânilor, funcționarea rinichilor, a ficatului etc. De importanță deosebită sunt examinările de laborator asupra sângelui. Număratoarea globulelor roșii și albe, dozarea cantității de hemoglobină se execută periodic, deoarece, uneori, în timpul sarcinii, se pot ivi stări de anemie, când alimentația gravidei nu conține suficiente vitamine aduse de legume, de fructe sau sucursi proaspete ori nu sunt bine utilizate de către organism proteinele de calitate superioară și în primul rând cele conținute în produsele lactate, brânzeturile, peștele, ouă. Cu ocazia fiecărui control prenatal se va măsura tensiunea arterială, care nu trebuie să alarmeze femeia însărcinată dacă este în ușoară creștere în ultimele luni de sarcină.

Soțul, familia gravidei în general trebuie să observe că sistemul nervos al femeii este influențat în bine de sarcină. Astfel, ea are o stare de liniște, de calm, este aproape mereu bine dispusă, și această stare trebuie să o întretină în primul rând soțul, familia. De multe ori, femeia, obsesivă sufletește, își recapătă echilibrul și bucuria de viață prin efectul tonic pe care îl au asupra ei modificările produse de sarcină. Este însă posibil ca sarcina să aibă și o acțiune excitantă asupra sistemului nervos neurovegetativ, care să se manifeste prin grețuri, palpitații, insomnii. Sunt tulburări care, tratate sub control medical, aduc reechilibrarea, dar pe care familia, soțul gravidei în special trebuie să le înțeleagă, menajând-o în primul rând pe viitoarea mamă. În cel de-al doilea trimestru de viață, tulburările din primele luni dispar, femeia devine parcă mai frumoasă, are un aer de maturitate, de siguranță. Continuându-și activitatea profesională, cu unele menajamente, cum ar fi schimbarea locului de muncă, dacă este cazul, ocupându-se acasă de treburile ei de gospodină, femeia gravidă are nevoie de odihnă, de destindere. Deplasări scurte, plimbări în zone aerisite, cu multă verdeț și liniște sunt formule de verdată pentru mamă și viitorul copil.

Numărând cu emoție zilele până la venirea pe lume a copilului lor, bărbatul și femeia ei, perechea vieții trebuie să-și aștepte întotdeauna cu nesfârșită dragoste.

Rubrica tinerei mame
Femeie, nr. 2/1989

NE Scriu CITITORII

„SĂ VINĂ PUGNA!“

Pe la jumătatea lunii decembrie 1989, dacă nu mă înșală memoria, când vin acasă de la întreprinderea de Vagoane din Arad, unde am lucrat ca muncitor în Secția turnătorie aproape două decenii, după ce am luat masa, nevastă-mea îmi spune că m-a căutat Matei, administratorul asociației de proprietari.

— Dar ce-o mai fi vrut cu mine?
— Nu știu, du-te, că este președintele asociației și mai știi ce necazuri o fi având omul...

Nu am mers. Am pus pe foc niște bucăți de lemn, ce-am adus din fabrică, așa cum făceam aproape zilnic, că încălzire primeam cu țărâta și de multe ori deloc. Dar oamenii se „descurcau”. Au locuit ei la blocuri, dar și-au făcut sobe pe care le încălzeau cu lemne, cu motorină și cu bocancii deteriorați pe care-i aduceau de prin fabrică, cât era iarna de lungă.

La vreo zece minute, după ce am luat masa, iată că Matei sună la ușă, deschid, și omul mă roagă să mergem la punctul termic, să vedem de ce nu avem căldură în apartamente, invocând faptul că locatarii nu vor să mai plătească cheltuielile.

— Crezi că dacă o să mergem la punctul termic o să ne dea încălzire? îi zic eu lui Matei.

— Dacă stăm! Dacă suntem lași, atunci nici așa nu vom primi încălzire, zice el.

Și am plecat la punctul termic, care din ferice nu este mai departe de 20 m de blocul unde locuim. Odată ajuns, așa cum făceam aproape zilnic, că încălzire primeam cu țărâta și de multe ori deloc. Dar oamenii se „descurcau”. Au locuit ei la blocuri, dar și-au făcut sobe pe care le încălzeau cu lemne, cu motorină și cu bocancii deteriorați pe care-i aduceau de prin fabrică, cât era iarna de lungă.

seră datorită lipsei de căldură în apartamente. După multe insistențe, ne-a fost permisă intrarea în punctul termic mie, lui Matei și unui vecin. Persoana care a fost de serviciu ne-a arătat diagrama, programul de furnizare pentru apă caldă și încălzire și spunea că nu poate face mai mult.

Între timp, afară, lumea era agitată. Strigau, „vrem căldură, vrem căldură” și au zisem o femeie zicând „să vină Pugna, să vină Pugna!!!”, adică femeia care a fost prim-secretar de partid a județului. Dar tovarășa Pugna nu a venit. În schimb, sosise mașina miliției, care a potolit mulțimea, îndrumându-i să meargă acasă liniștiți.

Eu eram neliniștit, speriat și începusem să tremur deoarece nu știam ce urmează. Un milițian îmbrăcat în civil ne-a vorbit cuvioșos, a zis cu un glas domol că și el locuiește la bloc și nu are nici el căldură, copiii lui stau în frig și învață cum pot, curentul se întrerupe... etc.

A doua zi, când am mers la lucru, mă așteptam să fiu chemat la partid pentru că vestea cu scandalul de la punctul termic s-a răspândit ca fulgerul, în tot Aradul... Și, într-adevăr, am fost chemat la Comitetul de partid...

— Măi Pavele, ce ai făcut?
— Ce să fac, nu am făcut nimic. Oamenii au fost revolțati din cauza lipsei de căldură.

— Și tu nu ai numărul meu de telefon?

— Pentru ce?
— Să-mi fi spus, că duceam și eu acolo vreo sută sau două de oameni, care nu sunt mulțumiți de încălzire. La fabrică muncesc în frig, acasă stau în frig.

Pavel CIURDĂRU,
pensionar, Arad

(Urmare din pag. 1)

Asta avea o noimă, deoarece toți «contactii» erau bolnavi potențiali, luați în evidență și, eventual, tratați. La anchetă, nimeni nu-și permitea să mintă: Codul Penal pedepsea dur «transmiterea cu bună știință a unei boli venerice». Tratatamentul primar se făcea obligatoriu în regim staționar, prin internarea, timp de 25-30 de zile, într-o secție de specialitate a unui spital. După care urmau controalele periodice. Din păcate, toate acestea nu mai există acum. Oamenii se mișcă, dispar și nimeni nu mai știe ce fac bolnavii. Pe atunci, tratamentul era gratuit și obligatoriu. Acum a rămas doar gratuit. Centralizate la nivel național, cazurile de sifilis ajungeau la Ministerul Sănătății, care întocmea bilanțuri anuale: liste nominale, cu numele și adresa fiecărui bolnav în parte. Existau însă și excepții. Pe care prof. Justin Diaconu le pomenește, atât cât îi permite deontologia profesională: „Bineînțeles că oamenii cu funcții nu erau, nici pe atunci, niște îngeri coborâți printre noi, păcătoșii. Am avut și destui pacienți VIP. Tovarăși din ierarhia politică a vremii, ori ofițeri superiori de Miliție. Mde, oameni și ei. Dar în cazul ăstora statisticile erau doar numerice, fără nume și adresă. Dar și ei se supuneau rigorilor tratamentului, la fel ca restul lumii”.

Dar prostituția? Există și în Epoca de Aur? Bineînțeles. Și era strâns legată de munca prof. dr Diaconu. „Prostituția a fost și până în '89. Dar nu se recunoștea oficial. Prostituatele erau de tot felul. Multe «lucrau» prin stațiunile turistice. Altele... «locco», pe lângă casă. Uneori se mai și

Prostituția, tănuțată cu atenție în „Epoca de Aur”, era una dintre căile prin care se transmiteau bolile venerice, mai ales sifilisul FOTO: AGERPRES

imbolnăveau și atunci era prăpăd. Una, din Bod, cu sifilis, a reușit să imbolnăvească 167 de bărbați în doar 45 de zile. O alta, tot cu sifilis, se învârtise prin Valea Prahovei. Până la urmă a ajuns în fața unei asistente sociale. La un moment dat, funcționara care încerca să-i identifice pe «contactii» femeii m-a sunat disperată: «Domnul doctor, am una aici care de o jumătate de zi numără bărbații cu care s-a culcat și tot n-a terminat. Îmi mânăncă toată ziua».

Alte o făceau pentru avantaje mărunte. Una s-a culcat cu un cizmar pentru că ăla să-i monteze o pereche de flucuri la pantof. Iar cu responsabilul unui magazin ferometal pentru un serviciu de vin, din ăla ieftin, de sticlă. Mde, își făcea zestre fata. Uneori, o asemenea relație întâmplătoare nenoroacă mai multe familii: „Prin '89 am avut o reacție în lanț pornită de un meseriaș bătrân și bețiv, care s-a dus într-o seară la o «fată» pe undeva, prin zona Icoanei.

Aia avea sifilis și i-l-a dat și lui. Moșul era o nevastă mult mai tânără decât el, care avea un amant. Bineînțeles că l-au luat amândoi. Amantul era însurat, iar nevastă-sa avea și ea un amant, inginer. Și tot așa... un lanț de cinci familii, care s-au trezit toate bolnave de sifilis. Cu mulți ani în urmă, era una frumusecă. Se învârtă printre sportivii unui mare club din Capitală. I-a imbolnăvit pe mulți dintre ei, de au ratat ăia participarea la o Olimpiadă”. Prin '88-'89, se spunea

că Securitatea trimitea pe piață „fete” care îi țineau sub control pe puținii străini, mai ales studenții, care mai veneau pe aici. Prof. dr Diaconu știe câte ceva și despre acest aspect. „Erau civili care veneau cu ele la noi. Ideea era «le-am prins pe astea, ia vedeți ce-i cu ele». Toate frecventau restaurantele de lux din Buceurești: erau «fetele» de la «Inter», de la «Melody bar», «Lido» și «Ambasador». Erau cam aceleași și erau aduse periodic la control. Apoi, aceiași civili venea și lua buletinele de analiză. Însă trebuie să recunoșc, cinștit, că pe nici una dintre ele nu am găsit-o bolnavă.”

Gonoreea era cea de-a doua boală venerică ce trebuia declarată obligatoriu. Atâta doar că, cu toate că și în cazul ei se făceau anchete, evidența nu mai era la fel de strictă. În cazul ei tratamentul era gratuit și obligatoriu, dar existau și pacienți care se foliau și se tratau empiric. A deseori, antibioticele puternice dispăreau de prin secțiile de boli pulmonare și ajungeau să se vândă afară, pe sub mână.

Bolnavii de blenoragie se mai tratau și empiric, iar asta era considerat un soi de panaceu. Iar acum, după patru decenii în care s-a ocupat de acest domeniu, prof. dr Justin Diaconu nu prea are motive de optimism. „Asta a fost. Vi se pare jenant? Nu, nu trebuie. Epoca de Aur nu era îndeajuns de poleită încât să protejeze de bolile venerice. Parcă stăpân este că acum, în zilele noastre, sistemul de control și de tratament nu mai funcționează aproape deloc. Iar într-un viitor nu prea îndepărtat asta ar putea să ne coste enorm”.

Vasile SURCEL

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

UNGARIA CERE ONU SĂ DOVEDEASCĂ ABUZURILE DIN ROMÂNIA

Ungaria, în cadrul unui atac fără precedent din partea unui stat al blocului de est asupra unui alt stat, a cerut luni Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile omului să investigheze încălcarea libertăților fundamentale în învecinată România.

Gyula Horn, secretarul de stat maghiar pentru Afaceri Externe, funcție echivalentă cu cea de asistent al ministrului de externe, a rostit această cerere în cadrul întâlnirii anuale a Comisiei. Gyula Horn a acuzat în special reprimarea minorității etnice maghiare din România și distrugerea în masă a satelor în vederea facilitării programului de industrializare forțată impus de liderul român, Nicolae Ceaușescu, adăugând că Budapesta sprijină propunerea suedeză conform căreia autoritatea ONU pentru drepturile omului ar trebui să numească un reprezentant pentru România. „Acordăm sprijin inițiativei Suediei pentru numirea unui raportor special care să cerceteze încălcarea drepturilor omului în România”, a spus Horn în cadrul unui discurs adresat comisiilor alcătuite din reprezentanții a 43 de națiuni.

Oficialii ONU au declarat că este pentru prima dată când un stat din Blocul de Est acuză un alt stat în fața Comisiei pentru drepturile omului, fără a mai vorbi de cererea demarării unei investigații oficiale. Comisia deține mai mulți rapoarte – persoane autorizate să efectueze rapoarte – și

Gyula Horn, secretar de stat pentru Afaceri Externe, acuză în special reprimarea minorității maghiare din România. FOTO: Attila Kisbenedek/AFP/MEDIAFAX

grupuri de lucru care să informeze în privința altor țări și regiuni, inclusiv Afganistan, Cuba, Iran, Africa de Sud, Israel și teritoriile ocupate.

În 1988, Ceaușescu a făcut publice planurile de demolare a jumătate din cele 15.000 de sate ale României, acestea urmând să fie îndeplinite până în anul 2000, și reorganizarea populației rurale în 500 de complexe agro-industriale. Demolarea este deja în plină desfășurare, în special în jurul Bucureștiului. Ungaria acuză că industrializarea în masă și efortul de restabilire a populației echivalează cu ultima etapă de asimilare a celor 2

milioane de maghiari din regiunea Transilvania din România. Horn a declarat că Ungaria „este deschisă pentru a primi orice critică” a propriilor politici și practici în ceea ce privește drepturile omului. „Nu primim acest fapt ca pe un obstacol în afacerile noastre interne” a adăugat secretarul de stat, îndepărtându-se de la poziția obișnuită abordată de națiunile comuniste, potrivit căreia orice investigație a ONU în propriile politici este considerată o imixtiune.

Los Angeles Times, 28 februarie 1989

(Traducere de Adela Teodorescu)

CALENDARUL DE PERETE

Pădurile Terrei, în pericol

Din păcate, afirmația din titlu nu face parte dintre licențele gazetărești și nici nu conține vreo exagerare gratuită. Realitățile din unele zone ale planetei îi conferă deplină acoperire. În cadrul unei conferințe internaționale, „Silva” ce a avut loc la Paris, specialiștii au făcut cunoscute date alarmante: în anii acestui secol, suprafața ocupată de păduri pe glob s-a micșorat cu aproape un miliard de hectare. Ritmul actual de diminuare este în medie de 5,6 ha pe minut. Ceea ce înseamnă 336 ha pe oră, 8.064 ha pe zi și cu puțin sub trei milioane hectare într-un an. În acest ritm, s-a relevat la reuniunea amintită, peste nici două veacuri pe Pământ nu va mai exista pădure. Se pare însă că estimarea este cea mai favorabilă. Pentru că, potrivit unor studii efectuate de FAO, în fiecare minut de pe Terra dispar 40 ha de păduri tropicale, iar într-un an dispar complet plantele tropicale de pe 11 milioane de hectare, alte 20 milioane de hectare păduri sau plantații tropicale degradându-se din cauza tăierii necontrolate. În sfârșit, să amintim și o altă evaluare, conținută într-un document al ONU, care avertizează că anual, prin defrișare, dispar 110.000 km pătrați de păduri tropicale, ritm care, dacă se menține, va determi-

na transformarea regiunilor respective în deșert. Tot în acest document se sublinia că, în Europa, peste 20 de milioane de hectare de pădure sunt muribunde sau uscate, iar în India s-a pierdut, numai în ultimul deceniu, peste o cincime din rezerva de pădure. Cu ocazia unei întâlniri convocate sub egida FAO în aprilie 1988, la Kingston (Jamaica), pentru a se dezbate situația dificilă, în ce privește fondul forestier, creat în unele țări din America Latină, ca urmare a exploatării neraționale a pădurilor tropicale, s-a subliniat că, dacă nu se vor lua măsuri urgente pentru sistarea tăierii acestor păduri, consecințele pot fi deosebit de grave.

Dincolo de diferențele între cifre, este dezlăuit un fenomen îngrijorător: pădurile de pe Terra sunt amenințate cu dispariția. Cauzele sunt diverse și multiple, dintre acestea neputând fi excluse: creșterea consumului de lemn – pentru construcții, mobilă, dar, mai ales, în scopul folosirii drept combustibil casnic, înaintarea zonelor deșertice, poluarea atmosferică, incendiile, defrișările neraționale și neurmata de replantări. Nu trebuie neglijat un alt aspect: utilizarea unor suprafețe importante de pădure pentru

instruirea militară, pentru amplasarea unor arme sau sisteme de arme sau pentru construirea unor instalații militare. Efectele sunt mult mai dăunătoare în timpul conflictelor, mai ales în cazul folosirii armei chimice – cum s-a întâmplat în cele două conflagrații mondiale, cum se întâmplă în unele „războaie locale” – sau în perspectiva sumbră a utilizării armei nucleare.

Cum s-a dovedit, distrugerea rapidă a pădurilor are consecințe destul de grave constând în dereglarea echilibrului ecologic, dispariția unor specii ale florei și faunei, reducerea nivelului de precipitații și a cantității de oxigen din aer. Dimensiunea efectelor dăunătoare este pusă în lumină dacă facem referire la funcția de „plămân al planetei” pe care o îndeplinesc pădurile. Un hectar de pădure poate produce într-un an până la 30 t oxigen. În același timp, pădurea îndeplinește și rolul de filtru natural, copaci de un hectar de molid reținând într-un an, 30-45 t de particule fine de cenușă și praf. Calculele conținute în statisticele internaționale indică faptul că, la scară planetară, pădurile produc anual circa 15 miliarde de tone de oxigen, absorbind, în

același interval, în jur de 20 de miliarde de tone de dioxid de carbon.

Se poate spune că, în mare măsură, viața Terrei depinde și de viața pădurii. Dar, ca principal beneficiar al pădurii, omul are datoria să se îngrijească permanent de viața acesteia. S-o protejeze, s-o ajute să se refacă, s-o folosească rațional, depășind sfera îngustă a intereselor și avantajelor momentului, în folosul perspectivei, al asigurării sănătății pădurii și pentru viitor. Tocmai pornindu-se de la acest deziderat, în multe țări se întreprind măsuri și acțiuni vizând atenuarea și lichidarea efectelor nefaste pentru fondul forestier național. În ce privește România, asemenea acțiuni se întreprind într-o adevărată politică de stat. Legislația ce asigură protecția și dezvoltarea pădurii ca patrimoniu național este coroborată cu ample operațiuni de plantări și replantări. Pornind de la convingerea că protecția mediului înconjurător, a echilibrului ecologic este o cerință ce depășește granițele unei țări, România acționează în cadrul diferitelor forumuri și organizații internaționale pentru ca imperativul cooperării interstatale să fie împlinit și în sfera protecției mediului, a protecției pădurilor Terrei.

Calendar, februarie 1989

Naționala de handbal a ocupat locul trei la Campionatul Mondial grupa B

În anii '80, handbalul românesc începuse deja să-și piardă din strălucire. De patru ori campionă mondială între 1961 și 1974, naționala masculină se mentinea încă în rândul celor mai bune echipe ale lumii, era o prezență constantă la turneele finale mondiale, dar nu mai reușea să se apropie de podium. Clasarea pe locul 9 la CM din 1986 a reprezentat cel mai slab rezultat înregistrat până atunci, care a avut drept consecință retrogradarea în al doilea eșalon valoric Ocazia reabilitării a reprezentativilor din grupă preliminară, disputate la Cherbourog: 25-16 cu Kuweit, 25-21 cu Bulgaria și 23-21 cu Elveția. Echipa s-a mutat apoi la Strasbourg, unde a mai disputat trei meciuri în grupa semifinală: 36-22 cu Olanda, 21-23 cu RF Germania și 16-16 cu Elveția. În urma acestor rezultate, România s-a clasat pe locul secund în grupă și a jucat apoi cu Spania pentru medalia de bronz. Deși a lipsit miza, pentru că ambele echipe își asiguraseră deja calificarea în grupa A, tricolorii au tratat meciul valoric B, care s-a desfășurat în a doua jumătate a lunii februarie 1989 în Franța. Competiția a adunat la start 16 echipe, dintre care primele șase clasate urmau să se califice în grupa A, al cărei turneu final era programat în 1990 în Cehoslovacia. Sarcina readucerii echipei în elita mondială și-au asumat-o antrenorii Cornel Oțelea și Ghiță Licu, care au apelat la jucători consacrați, printre care Alexandru Buligan, Vasile Stângă, Marian Dumitru, Dumitru Berbec, Adrian Ghimes sau Cornel Durău. Aproape toți erau legitimați la cele două cluburi fanion ale sportului românesc, Steaua și Dinamo, singurul „intrus” fiind Maricel Voinea, de la Minaur Baia Mare. Startul competiției a fost perfect

pentru români, care au câștigat toate meciurile din grupa preliminară, disputate la Cherbourog: 25-16 cu Kuweit, 25-21 cu Bulgaria și 23-21 cu Elveția. Echipa s-a mutat apoi la Strasbourg, unde a mai disputat trei meciuri în grupa semifinală: 36-22 cu Olanda, 21-23 cu RF Germania și 16-16 cu Elveția. În urma acestor rezultate, România s-a clasat pe locul secund în grupă și a jucat apoi cu Spania pentru medalia de bronz. Deși a lipsit miza, pentru că ambele echipe își asiguraseră deja calificarea în grupa A, tricolorii au tratat meciul valoric B, care s-a desfășurat în a doua jumătate a lunii februarie 1989 în Franța. Competiția a adunat la start 16 echipe, dintre care primele șase clasate urmau să se califice în grupa A, al cărei turneu final era programat în 1990 în Cehoslovacia. Sarcina readucerii echipei în elita mondială și-au asumat-o antrenorii Cornel Oțelea și Ghiță Licu, care au apelat la jucători consacrați, printre care Alexandru Buligan, Vasile Stângă, Marian Dumitru, Dumitru Berbec, Adrian Ghimes sau Cornel Durău. Aproape toți erau legitimați la cele două cluburi fanion ale sportului românesc, Steaua și Dinamo, singurul „intrus” fiind Maricel Voinea, de la Minaur Baia Mare. Startul competiției a fost perfect

întâmplat în 1986 a fost doar un accident. La ce jucători aveam atunci, totul a fost o simplă formalitate, nu puteam să ratăm calificarea. Cred că generația aceea ar fi făcut și azi față cu brio în confruntările internaționale.”

Pentru Vasile Stângă, 1989 a fost un an foarte bun pe toate planurile. A câștigat un nou titlu național cu Steaua, a jucat finala Cupei Campionilor Europeni, iar apoi și-a văzut împlinit visul de a se transfera la echipă puternică din străinătate. „Pe atunci, doar ca o excepție, sportivii erau lăsați să joace în Occident. Noi, handbaliștii, eram bine cotați, veneau oferte pentru noi, dar cluburile străine știau că nu ni se dă drumul, așa că nu insistam prea mult. În vara lui 1989 am fost ofertat de echipa spaniolă Avidesa Valencia. M-am dus în audiență la generalul Ion Coman, care răspundea de Armata, și i-am explicat care este situația. Probabil a ținut cont că aveam 32 de ani și că imi făcusem datoria față de handbalul românesc, așa că l-a sunat pe colonelul Gavrilă, comandantul clubului Steaua, și i-a spus să-mi dea drumul. Nu am plecat singur la Valencia, ci împreună cu colegul meu de națională, Maricel Voinea. Noi am fost singurii handbaliști pe care i-au lăsat atunci să plece în străinătate”, rememorează actu-

alul antrenor al echipei Pandurii Târgu-Jiu. Cum transferul lui Stângă s-a realizat prin Federația Română de Handbal, clubul Steaua nu numai că a rămas fără jucător, dar nici nu s-a ales cu vreun ban. Mai mult, legea prevedea că jucătorii care activau în străinătate să virose o parte din banii câștigați tot în contul federației. Și cum tinarul echipei naționale câștiga la Valencia 120.000 de dolari pe an, un salariu fabulos pentru acele vremuri, el s-a înțeles cu clubul să-i treacă în acte o sumă mai mică. Chiar și așa, Stângă a trebuit să trimită lunar la federație 1.500 de dolari. El nu i-a uitat nici o clipă pe foștii colegi de la Steaua, pe care i-a invitat în 1990 la Valencia, toate cheltuielile fiind suportate de clubul andaluz. Și tot în 1990, Vasile Stângă a trăit una dintre cele mai mari decepții din întreaga sa carieră. Cu o zi înaintea plecării la Campionatul Mondial din Cehoslovacia, în timpul unui ultim meci de verificare, el și-a fracturat mâna după o ciocnire stupidă cu un adversar, culmea, un fost coleg de la Steaua, și a fost nevoit să rămână acasă. Astfel, el nu a putut juca competiția la care România avea să câștige medalia de bronz, ultima mare performanță a handbalului nostru masculin.

Vlad IONESCU

RADIOGRAFIILE CULINARE

G.A.Z.-UL INDUSTRIAL ȘI PATRIMONIUL DE REȚETE

În ultimii ani înainte de Revoluție, se înființaseră pe lângă întreprinderile mari așa-numitele grădini de zarzavat, din care trebuia să se aprovizioneze cantina, musai cu jumătate din cantitatea de zarzavat de care avea nevoie. Și, conform „indicțiilor” pretioase, eram obligați să prestăm munci agricole pe lotul repartizat întreprinderii, undeva pe șoseaua Prelungirea Ghencea. Minunata grădină, pentru care se construiseră o frumusețe de gard metalic, se forase un puț și se înființase un post de paznic întrucât hoarde de „intunecați” din zonă se autoaprovizionau sărind gardul, lăsând, în foame „oamenii muncii”, trebuia îngrijită. Udarea, plivirea de ierburii invadatoare, rărirea, săpărea erau operațiuni tehnologice pe care noi, TESA, trebuia să le efectuăm fără cârtire. Dacă nu „treceți la turnătorie ca formatorii”. Și cum în turnătorie mai mult incurcam decât muceam și formatoarele de meserie se umpleau de nervi, pentru că nu și puteau termina treaba din cauza noastră, bașca mizeria și nisipul care ne intra peste tot, preferăm G.A.Z.-ul industrial (nu „grădina agricolă de zarzavat” din unitățile militare). Cu echipamentul „de scandal”, constând în troci (încălțăminte scosă din uz), trening ponosit și, după caz, basma sau bască, ne prezentăm dis-de-dimineață la poarta fermii. După ce se făcea apelul, treceam la echipare și la împărțirea utilajului agricol ce consta într-o săpăligă. Ni se indica locul unde trebuia să

„săpăligăm”, precum și modul de folosire a utilajului, să nu putem spune că nu ni s-a făcut instructajul de protecție a muncii. Cu instrucțiunile în minte, ne năpusteam asupra lotului respectiv, care avea, cu aproximație, forma și dimensiunile unui mormânt plin de plântuțe, unele semănau cu pătrunjelul, altele cu mărarul, ascunse printr-o pădure de pir. Stupefacția avea asupra noastră efectul împietirii și primeam imediat ajutorul neprecupețit al unui specialist, încercător-descărcător de la serviciul de transporturi, în timpul liber fără din Bragadiru, care ne liniștea și ne indica schimbarea utilajelor, adică, treceam la plivit, mai precis la smulsul pirului, cu ultraperfecționatele „utilaje” personale, adică... degetele. Nu mai era nevoie de instructaj. Ne așezam în jurul „mormântului” și piguleam cât puteam, astfel încât să rămână brumă de plântuțe care să asigure hrana cantinilor.

Piguleam cam până la ora 12:00, când aveam parte de o binemeritată pauză de masă. Ne spălăm pe mâinile mai mult sau mai puțin julite și murdare de noroi sau praf, după vreme. Ne așezăm care cum puteam și pe unde puteam, scotocind prin genți sau sacose după pachetele lui tohmet de acasă. Pachetele putea fi chiar un borcan cu fasolică bătută, care se punea rapid pe toate felile de pâine întinse, niște zacuscă de vinete, câteva chilci prăjite și alte alea... care se împărțeau fără nici o rețineră. Unul dintre noi avea voie

să plece, pentru a procura câte ceva care să completeze „pachețelul”. Și cum în zona aceea magazinele nu prea erau aprovizionate, de obicei se procurau berici sau chiar o jumătate de... (ce pileală găsea). Aici era o problemă, în sensul că, dacă plivitul era înainte de salariu, completarea se făcea cu berică, iar dacă era după... se mergea la „jumătatea de...”, asta pentru stimularea muncitorilor agricoli și a imaginației acestora, care erau tentați să acorde o atenție încordată porții înainte de terminarea programului. Mai ales că multimea de zarzavaturi dezvolta grămizi de rețete imaginare de preparare a acestora. Și, intrucât nu erau mai mari de un deget, în cel mai fericit caz, nici nu erau bune de mâncat.

Stimulați și cu elanul turtit, ne puneam la măcănit și nu știu cum se făcea că ajungeam mereu la mâncare! Când una, când alta, îmbogățeam patrimoniul național de rețete cu unele proaspete, cât mai la zi și adaptate ingredientelor existente.

Și, uite-asa, am învățat cum să prepar o minunată rețetă de pastă din chilcă sărată. Se procură o jumătate de kilogram de chilcă (pește mic) sărată, care se dă prin mașina de tocat și se lasă până a doua zi într-o sedilă, ca să se scurgă. Se încorporează un pachet de unt, zeama de la o lămie, piper și ceapă tocată fin, totul după gust. Această pastă de pește se poate folosi și în zilele noastre, la aperitive.

Veronica BECTAS

anunțuri

VÂNZĂRI
Butelie, televizoare Opera, Luchian. Cumpăr butelie dubla.
Biblioteca MD, 623, mașină cusut Victoria, calculator științific Casio, patine cu tohmet 43.
Deck Sharp, pickup deck Akai, boxe „Meloman”, convenabil.
Purcei hibrid mare, cu landrace 14 săptămâni.
Cap video, derulator, cabluri Euroscart, mobilă tineret.
Videorecorder Dalego, model 1989, telecomandă 1989, telecomandă

infraroșii, aparatul fotografică de laborator.
Vând Volga M 21 Diesel, motor Ifa, defect și cu motor L 27 nou și butelie 7 litri.
Sharp Recorder 311, model 88, sobă cherosen Demon. Aștept provincia.
CUMPĂRĂRI
Cumpăr segmente sau set piston nou, original Volkswagen 1500, cota zero, diametru 83 mm.
Cumpăr bibliotecă MD 623, frigider, discuri.
Cumpăr trusă completă de pedichiură și manichiură.
Cumpăr matrițe și diverse scule reparat sifoane, strung și burghiu găurit, frizuri și diverse scule tamplărie.
Cumpăr remorcă apicolă tip, înscrisă în circulație.
Boxe performanțe, picup quartz, doză discuri Country, rock. Vând amplituner Delia, boxe 150 W.
Cumpăr generator de caracter tip VW-CG 1.
Cumpăr video player, minicasetofon cu câști, performanțe, absolut noi.
Cumpăr congelator, frigider Zill, Arctic (defect), mașină cusut Singer, pendulă mică.
Cumpăr Praktica MTL, Fil defecte, Flectagon 4/50, filtru polarizare.
Cumpăr Fiat 1300 în stare de funcționare.

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Combinatul Poligrafic, Casa Științifică” încadrează dactilograf ca experții și maistru electrician prin concurs.
Căutăm femeie internă pentru îngrijire 2 copii în zona Bucur Obor.
Căutăm persoană ajutor menaj la vârstnic valid internă (externă). Zona Obor.

Sticks

ORIZONTAL: 1) Prima mașină... de multiplicat. 2) Spațiu de manevră – Așezați prin apropiere. 3) Duet final la operetă! – Uniformă de paradă. 4) Vârf de munte la mare înălțime – Bun diagnostician pentru boala vitezei. 5) Lucrare de artă plastică. 6) Plan de proiectare – Aviz nefavorabil. 7) Copii de suflut – Tocător de bucătărie. 8) Cu acces la două trepte – Tăiată... la jumătate! 9) Alege până culege (ad litteram) – Tip de așezare la înălțime. 10) Poale largi... cu răuri – Pale de ventilator.
VERTICAL: 1) Piei din fața ochilor (!) – Zvâcnitură la cap! 2) Gradate... la cântare (sg.) – Coșul pieptului... la fumătorii de tutun. 3) Umplutură de toabă! – Omul care la nevoie se cunoaște (pl.). 4) Studiază totul din scoarță în scoarță. 5) Impun ordinea în școli (sg.) – Demers nefondat! – Marcate de evenimente (sg.). 6) Îndreptată într-un sens anume. 7) Marile speranțe (sg.) – Frunța al opozitiei. 8) Figuri asemenea așezate față în față (sg.) – Treceți în revistă! 9) Depune tot interesul într-o întreprindere. 10) Foi de parcurs – Supune unui tratament în fașă.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Revista Rebus, nr. 14/1989

vremea

În țară, vremea a fost în general instabilă, cu cerul temporar noros. Au căzut precipitații, mai ales sub formă de ploaie, mai ales în sudul țării. Izolat, ploile au avut și caracter de aversă. În zonele deluroase cantitățile de apă au atins 15 litri pe metrul pătrat în 24 de ore. La munte a nins și, trecător, zăpada a fost viscolită. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări în sud-vestul și estul țării, cu viteze de până la 55-60 kilometri la oră. Temperatura aerului a continuat să scadă, îndeosebi la valorile maxime. Minimele nocturne s-au situat între -2 și + 8 grade, izolat mai scăzute în depresiuni, iar maximele diurne, în general, între 2 și 12 grade. În București, vremea a fost instabilă, cu cerul mai mult noros. Temperaturile au fost cuprinse între 2 și 5 grade, iar maximele între 6 și 9 grade.

tv 28 februarie 1989

19:00 Telegazeta
19:20 Să trăim și să muncim în spiritul normelor eticii și echității socialiste. Înalta conduită politică, morală și profesională.
Redactor Florin Brătescu
19:40 Industria – programe prioritare. Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice. Resursele energetice neconvenționale
Redactor George Radu Serafim
20:00 Teatrul tv. Proiectul de diplomă de Hristache Popescu. Premieră tv. Interpretăză: Ruxandra Bucescu,

Mircea Rusu, Mitiță Popescu, Margareta Pogonat, Valentin Urtescu, Victoria Mierlescu, Costel Constantin, Ion Lupu, Răzvan Vasilescu, Magda Catoane, Carmen Trocan, Anca Sigartea, Bogdan Ghițescu și copilul Matei Teodorescu. Redactor Alexandru Orban. Regia artistică Dan Puican
21:15 Idei în acțiune. Răspunderea muncitorească. Reportaj
21:35 Din frumusețile patriei. Documentar de Alexandru Satmari
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

amintiri

Vinul spumos „Panciu” era imbuteiat pentru a ajunge pe mesele occidentalilor